

ĐỌC NGẮN NHẤT
HIỂU SÂU NHẤT

10 VẠN CÂU HỎI VÌ SAO

Tác giả: Trung tâm xuất bản biên tập 10 vạn câu hỏi vì sao

Người dịch: Hà Thu

KHÁM PHÁ BÍ MẬT CƠ THỂ NGƯỜI

ĐÁNH THỨC
NHÀ KHOA HỌC NHÍ
BÊN TRONG BẠN

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

100,000 Whys (Painted Phonetic Version)

《十万个为什么》彩绘注音版

Copyright © Juvenile & Children's Publishing House, Shanghai, P. R. China

First published in 2021 by Juvenile & Children's Publishing House, Shanghai, P. R. China

Vietnamese translation edition © 2022 by LINH LAN CULTURE.,JSC

All rights reserved.

10 vạn câu hỏi vì sao - (Khám phá bí mật cơ thể người)

Bản quyền tiếng Việt @ Công ty Cổ phần VH&TT Linh Lan, 2022

Trong thời hạn hợp đồng xuất bản độc quyền giữa tác giả cuốn sách với Công ty Cổ phần VH&TT Linh Lan, mọi hoạt động công bố, xuất bản, trích đăng... tác phẩm dưới mọi hình thức mà chưa được Linh Lan đồng ý đều bị coi là xâm phạm bản quyền.

LỜI NÓI ĐẦU

Quý phụ huynh và các em nhỏ thân mến,
Thế giới trong trí tưởng tượng của trẻ thơ luôn luôn phong phú và ngập tràn màu sắc. Đứng trước thế giới với biết bao điều kỳ diệu, hẳn là các em vẫn mang trong mình sự tò mò mãnh liệt và niềm khát khao được khám phá, được tự mình tìm ra câu trả lời cho những câu hỏi “thế nào” và “tại sao”. Kho tàng kiến thức vốn vô hạn, lại luôn luôn được đổi mới để phù hợp với thời đại, nên ngày qua ngày, các câu hỏi, các thắc mắc lại càng nhiều thêm. Hiểu được tâm lý này, LINHLANBOOKS liên kết cùng Nhà xuất bản Lao Động hân hạnh giới thiệu tới quý phụ huynh và các em nhỏ bộ sách chuyển ngữ khoa học *10 vạn câu hỏi vì sao - Đọc ngắn nhất, hiểu sâu nhất*.

Bộ sách gồm 8 cuốn với nội dung thuộc 8 lĩnh vực khoa học mà các bạn nhỏ quan tâm nhất như: vũ trụ, Trái đất, thế giới khủng long, thế giới động vật, thực vật, bí mật cơ thể người, não bộ và khoa học thường thức. Bộ sách được trình bày dưới hình thức đặt câu hỏi, trả lời câu hỏi và dưới mỗi bài học đều có các ô kiến thức mở rộng, với mục đích không chỉ giải đáp những thắc mắc thường ngày của trẻ, mà còn có thể khơi dậy tư duy khoa học cho các em nữa.

Với câu văn ngắn gọn, súc tích; thiết kế chữ to, rõ ràng; tranh minh họa sinh động, bắt mắt, bộ sách được kỳ vọng sẽ giúp trẻ tạo dựng và nuôi dưỡng niềm yêu thích dành cho các môn khoa học, ứng dụng khoa học vào đời sống và có được những phút giây thư giãn sau những giờ học tập căng thẳng.

Xin mời quý phụ huynh và các em nhỏ hãy cùng khám phá những bí ẩn diệu kỳ của thế giới muôn màu nhé!

LINH LAN BOOKS

(Công ty CP Văn hóa và Truyền thông Linh Lan)

MỤC LỤC

Lời nói đầu	3	Vì sao dạ dày có thể tiêu hóa thức ăn?	22
Vì sao mắt lại nhìn thấy mọi vật?	6	Vì sao ruột lại có hình dạng cong cong?	23
Vì sao mắt của con người lại nhìn về phía trước?	7	Vì sao khi đói, bụng lại kêu ọc ọc?	24
Vì sao mắt lại không sợ lạnh?	8	Vì sao qua cơn đói lại cảm thấy không đói nữa?	25
Vì sao chúng ta lại muốn chớp mắt?	9	Vì sao con người lại xì hơi?	26
Vì sao tai lại nghe thấy âm thanh?	10	Hơi chúng ta xì ra đều có mùi thối ư?	27
Vì sao âm thanh của chúng ta khi thu âm và khi nghe lại không giống nhau?	11	Vì sao chúng ta phải uống nước?	28
Vì sao con người lại có cảm giác lạnh và nóng?	12	Vì sao con người không thể không uống nước vài ngày giống như lạc đà?	29
Vì sao chúng ta lại cảm thấy đau khi da bị tổn thương?	13	Vì sao máu có màu đỏ?	30
Vì sao lưỡi nếm được vị?	14	Khi bị thương chảy máu, vì sao máu càng chảy càng ít?	31
Vị giác có thay đổi không?	15	Vì sao máu lại chảy trong cơ thể?	32
Vì sao trẻ em lại thay răng?	16	Vì sao con người lại không ngừng hít thở?	33
Con người có tổng cộng bao nhiêu chiếc răng?	17	Vì sao khi chạy bộ, tim lại đập nhanh?	34
Vì sao vết thương trong miệng lại nhanh khỏi?	18	Tim đập liên tục như vậy có mệt không?	35
Vì sao khi nhìn thấy đồ ăn ngon, chúng ta lại chảy nước miếng?	19	Vì sao chúng ta lại ngáp?	36
Vì sao con người phải ăn?	20	Vì sao khi ngáp lại chảy nước mắt?	37
Vì sao lại nên ăn chậm nhai kĩ?	21	Vì sao khi ngồi lâu đứng dậy sẽ cảm thấy hoa mắt chóng mặt?	38
		Vì sao phải khởi động kĩ trước khi vận động?	39
		Vì sao khi nhắm mắt lại không thể đi theo đường thẳng?	40

Vì sao chúng ta lại thấy đau mỗi cơ bắp sau khi vận động mạnh trong thời gian dài?	41	Vì sao chúng ta lại ngạt mũi khi cảm cúm?	58
Vì sao tay phải lại khỏe hơn tay trái?	42	Thuốc cảm cúm có trị được cảm cúm không?	59
Cơ thể con người có đối xứng không?	43	Vì sao phải rửa tay trước khi ăn và sau khi đi vệ sinh?	60
Con người có bao nhiêu chiếc xương?	44	Vì sao không được cắn móng tay?	61
Vì sao buổi sáng bạn lại cao hơn buổi tối?	45	Vì sao trẻ em thích ăn đồ ngọt lại dễ bị sâu răng?	62
Vì sao năm ngón tay không dài bằng nhau?	46	Sau khi súc miệng có cần đánh răng không?	63
Vì sao chân lại không linh hoạt như tay?	47	Vì sao chơi game lâu rất hại mắt?	64
Các móng có mọc nhanh như nhau không?	48	Vì sao cận thị lại phải đeo kính?	65
Vì sao con người lại phải mọc móng?	49	Vì sao phải tiêm phòng?	66
Hình dạng của vân tay có thay đổi không?	50	Vì sao phải tiêm phòng vắc xin cúm hằng năm?	67
Vân tay của trẻ sơ sinh có giống nhau không?	51	Vì sao phải tập thể dục?	68
Vì sao lông mày không mọc dài như tóc?	52	Vì sao không nên tập thể dục khi trời có sương mù?	69
Lông mày và lông mi có tác dụng gì?	53	Mình biết vẽ sơ đồ tư duy	70
Nhiệt độ bình thường của cơ thể có thay đổi không?	54		
Vì sao chúng ta lại bị sốt?	55		
Vì sao vào mùa hè chúng ta dễ bị cảm nắng?	56		
Nên làm thế nào khi nhiệt độ cơ thể quá thấp?	57		

VÌ SAO MẮT LẠI NHÌN THẤY MỌI VẬT?

Khi đưa chiếc gương lại gần mắt, bạn sẽ phát hiện ở chính giữa nhãn cầu có một lỗ tròn nhỏ màu đen, đó chính là đồng tử - ánh sáng bên ngoài sẽ đi qua nó, khúc xạ trên võng mạc ở phần bên dưới của nhãn cầu. Ánh sáng sau khi đến võng mạc, tế bào cảm thụ ánh sáng trên võng mạc sẽ bị ánh sáng kích thích và truyền tín hiệu nhận được đến đại não, đại não sẽ phân tích tín hiệu đó và giúp bạn nhìn thấy mọi vật trước mắt.

Thì ra là thế!

Đồng tử có thể tự động điều chỉnh lượng ánh sáng đi vào mắt. Ánh sáng quá mạnh, đồng tử sẽ thu nhỏ lại, ngăn cản lượng ánh sáng quá nhiều. Ánh sáng quá yếu, đồng tử sẽ to ra để hấp thu ánh sáng nhiều hơn.

VÌ SAO MẮT CỦA CON NGƯỜI LẠI NHÌN VỀ PHÍA TRƯỚC?

Mắt của con người hướng về phía trước là kết quả tiến hóa để thích nghi với môi trường sống. Khi con người đứng thẳng, vị trí đầu ở cao nhất, mắt lại thuộc phần đầu nên chúng ta sẽ nhìn thấy xa hơn, tầm nhìn mở rộng hơn. Mắt nhìn về phía trước còn giúp chúng ta tránh được chướng ngại vật khi đi lại, ngoài ra còn giúp chúng ta viết chữ, nấu nướng, lái xe và nhìn rõ mọi thứ. Hai mắt cùng nhìn về phía trước và giao nhau sẽ có cảm giác lập thể, giúp chúng ta phán đoán vật thể đó đang ở xa hay gần.

Bạn có biết?

Mắt nhìn về phía trước, cảm giác lập thể khi nhìn sự vật sẽ càng rõ hơn. Mắt nhìn sang hai bên, phạm vi nhìn sẽ rộng hơn. Hướng mắt nhìn của động vật có liên quan đến môi trường sống của chúng.

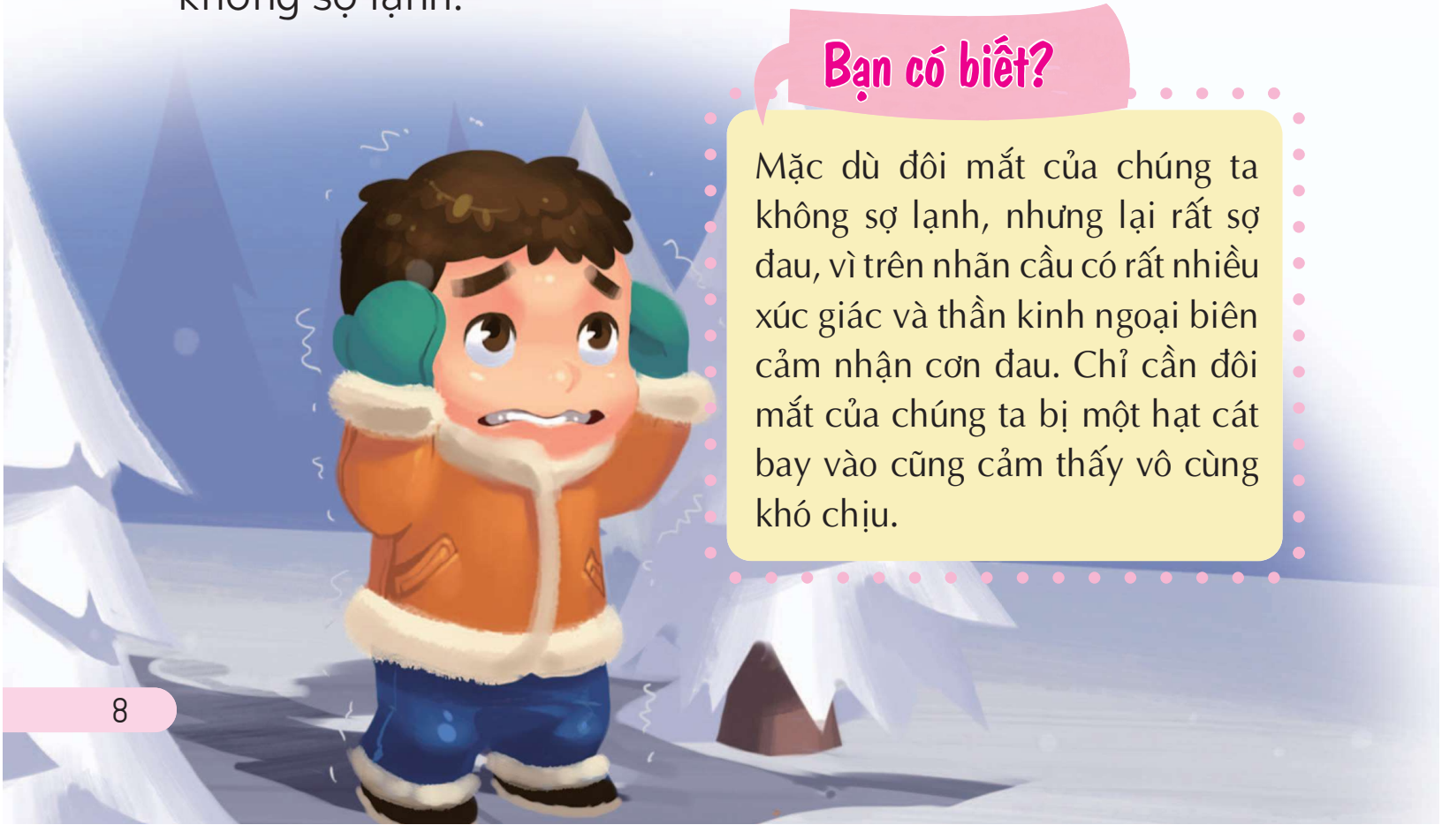

VÌ SAO MẮT LẠI KHÔNG SỢ LẠNH?

Thần kinh ngoại biên cảm nhận sự thay đổi nhiệt độ trên nhãn cầu của con người rất ít, thế nên nhãn cầu không thể kịp thời thông báo cho đại não biết sự thay đổi nhiệt độ bên ngoài, do đó cảm nhận về sự thay đổi nóng lạnh của đôi mắt chúng ta khá chậm. Bên trong giác mạc thuộc phần ngoài cùng của nhãn cầu không có mạch máu, như vậy sẽ giảm bớt nhiệt lượng của nhãn cầu phát tán ra bên ngoài. Hơn nữa, do chúng ta thường xuyên chớp mắt, nhãn cầu chuyển động không ngừng nên sẽ sinh ra nhiệt lượng. Mạch máu trên mí mắt lại nhiều, máu chảy sẽ làm tăng nhiệt độ cho nhãn cầu. Do có nhiều lớp bảo vệ như vậy nên đôi mắt của chúng ta không sợ lạnh.

Bạn có biết?

Mặc dù đôi mắt của chúng ta không sợ lạnh, nhưng lại rất sợ đau, vì trên nhãn cầu có rất nhiều xúc giác và thần kinh ngoại biên cảm nhận cơn đau. Chỉ cần đôi mắt của chúng ta bị một hạt cát bay vào cũng cảm thấy vô cùng khó chịu.

VÌ SAO CHÚNG TA LẠI MUỐN CHỚP MẮT?

Chớp mắt là một hoạt động bảo vệ của mắt. Ngoài lúc ngủ, nhãn cầu sẽ lộ ra ngoài không khí trong một thời gian dài, dễ bị khô và nhiễm bụi bẩn. Khi chớp mắt, mí mắt sẽ dàn trải đều nước mắt trên bề mặt nhãn cầu, rửa trôi bụi bẩn, giúp mắt được nghỉ ngơi thư giãn. Nếu không chớp mắt, ánh sáng sẽ không ngừng lọt vào mắt, mắt sẽ mệt mỏi.

Không thể tin nổi!

Cứ khoảng 2-6 giây con người sẽ chớp mắt một lần, mỗi lần chớp mắt là 0,3-0,4 giây. Hành động này nhanh và nhỏ đến nỗi chúng ta thường không ý thức được là mình đã chớp mắt.

VÌ SAO TAI LẠI NGHE THẤY ÂM THANH?

Đôi tai của chúng ta có cấu tạo vô cùng tinh vi, phần loa tai lộ ra bên ngoài giúp thu thập âm thanh trong không khí, sau khi âm thanh đi vào ống tai sẽ gặp phải một tầng màng nhĩ mỏng, khiến cho màng nhĩ rung lên, sự xung động của màng nhĩ sẽ làm cho phần chuỗi xương thính giác bên trong bắt đầu xung động, chuỗi xương thính giác thông qua các tín hiệu thần kinh chuyển hóa trong ốc tai gửi đến não bộ. Đại não sẽ tiếp nhận tín hiệu thần kinh này và phân tích các loại âm thanh ở bên ngoài giúp chúng ta nghe thấy âm thanh.

Thật kỳ diệu!

Trên thế giới hầu như không có hai người có giọng nói hoàn toàn giống nhau, thế nên chúng ta sẽ thông qua việc nghe giọng nói để phân biệt mọi người. Đặc biệt khi nghe giọng nói của người quen, chúng ta sẽ biết họ là ai.

VÌ SAO ÂM THANH CỦA CHÚNG TA KHI THU ÂM VÀ KHI NGHE LẠI KHÔNG GIỐNG NHAU?

Cơ thể con người có hai đường để tiếp nhận âm thanh. Khi chúng ta nói hoặc hát, âm thanh sẽ truyền qua không khí rồi mới truyền đến tai của chúng ta và người khác. Nhưng cũng có một bộ phận âm thanh sẽ “đi đường tắt”, thông qua các xương trong hộp sọ để truyền đến thần kinh thính giác. Chúng ta nghe thấy âm thanh của chính mình là âm thanh hỗn hợp cùng lúc truyền tới từ hai đường là “truyền qua không khí” và “truyền qua xương hộp sọ”. Thế nên chúng ta mới có cảm giác âm thanh của chính mình và âm thanh khi thu âm khác nhau.

Cần chú ý!

Khi phải nghe âm thanh quá to hoặc quá lâu, tai sẽ mệt mỏi, từ đó giảm bớt sự miễn cảm với âm thanh. Do đó, khi chúng ta đeo tai nghe bật âm lượng to trong thời gian dài sẽ khiến thính lực giảm sút.

VÌ SAO CON NGƯỜI LẠI CÓ CẢM GIÁC LẠNH VÀ NÓNG?

Bề mặt da của chúng ta có cơ quan cảm nhận lạnh và nóng. Cơ quan cảm nhận được lạnh gọi là điểm lạnh, cơ quan cảm nhận được nóng gọi là điểm nóng. Khi da tiếp xúc với nhiệt độ thấp, cơ quan cảm nhận điểm lạnh ở đó sẽ trở nên hưng phấn, truyền những thông tin này đến bộ não và bạn sẽ cảm thấy lạnh. Cùng nguyên lý như vậy khi bạn cảm nhận được độ nóng. Điểm lạnh ở trên tay chân của chúng ta nhiều hơn ở cơ thể, thế nên phản ứng đối với cái lạnh của tay chân luôn mạnh hơn.

Bạn có biết?

Lấy ví dụ về một chòm da có kích thước chỉ bằng móng tay để so sánh điểm nóng lạnh, ta sẽ thấy, trên khuôn mặt có 8-9 điểm lạnh, 1,7 điểm nóng; trên cánh tay có 13-15 điểm lạnh, 1,5 điểm nóng; trên chân có 4-5 điểm lạnh, 0,4 điểm nóng.